

Cementiri nou de Gelida

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carretera de Corbera, 9.
Alçada: 175

Coordenades:

Latitud: 41.443148608888
Longitud: 1.8700763583183
UTM Est (X): 405611
UTM Nord (Y): 4588569

Classificació

Número de fitxa: 08091 - 320
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Modernisme Noucentisme
Segle: XIX - XX
Any: 1882
Autoria de l'element: Ubaldo Iranzo Eiras (arquitecte)
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: El recinte està tancat amb horari de visita.
Accés: Restringit
Ús actual: Religios/Cultural
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Gelida
Fitxes associades:
[Capella del cementiri nou](#)
Autoria de la fitxa: Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dj., 06/06/2024 - 12:09

Descripció

El cementiri nou de Gelida ocupa una superfície aproximada de 2400 m², dels quals 1800 m² pertanyen al recinte original de planta rectangular orientat al nord, mentre que els 600 m² restants aprox. són resultat d'una ampliació realitzada a principis dels anys 2000.

Els plànols originals del projecte, firmats per l'arquitecte barceloní Ubaldo Iranzo Eiras del febrer de 1882 han estat estudiats i publicats per Joan Rosselló (2012) així com l'estudi del cementiri sencer. Els plànols detallen un recinte de planta rectangular de 50 m x 30 m, amb un camí perimetral. Es contemplava la construcció de quatre filades de nínxols adossats a la tanca perimetral, una porta d'entrada, una capella, un espai central dominat per una creu amb l'ossera situada just a sota, una fossa comuna, una sala per a autòpsies, un dipòsit per a útils i una àrea reservada, sense nínxols, a l'esquerra de l'entrada per a l'enterrament de persones no catòliques. En total, el disseny preveia la construcció de 564 nínxols.

D'aquell disseny, però, se'n van fer alguns canvis finals, que en van mantenir la dimensió total, però en van modificar la distribució interna, tal com és avui dia. El cementiri està envoltat per un mur perimetral format per una paret contínua de nínxols que arriba fins a 5 nivells d'alçada, coberts per teules. L'espai interior està dividit en dues grans àrees per una línia central de nínxols. L'accés es realitza a través de la porta principal, que destaca per una imponent reixa de ferro forjat de dues fulles, amb la data "año 1889" inscrita en la part superior en ferro calat. La porta està flanquejada per dues columnes amb base, fust cilíndric i capitells, coronades per un frontó llis i triangular flanquejat per dos acroteris, amb una creu. Dins del recinte, un ampli passadís central, flanquejat per dues fileres de xiprers, condueix fins a la capella situada al fons. Al llarg d'aquest passadís, es troben petites zones enjardinades i diversos monuments funeraris a banda i banda.

Entre els elements més notables, destaca el panteó modernista de la Família Montserrat (propietaris de la torre modernista de ca la Sara) realitzada per l'escultor Antoni Pujol que presenta la figura d'un àngel recolzat en una creu i en posició afligida davant la tomba familiar que porta, com a ofrena, un ram de flors a les mans. Aquest element de l'àngel i la creu.

També és rellevant els dos panteons familiars situats a les cantonades del recinte superior. Tots dos són descoberts i tancats amb porta de doble fulla de forja. El primer (nord-oest) correspon a les famílies de Can Rossell de la Muntanya i, el segon (nord-est) a la família de Can Santfí. El panteó de Can Rossell presenta un túmul de pedres amb una creu al capdamunt. Disposa d'una única làpida i una reixa amb les inicials "JR" embotides a la planxa i la data "1890" coronada amb una creu.

El de Cal Santfí acull dues tombes: la de la família Colomer i la de la família Albet. Disposa d'un altar amb peanya amb tres fornícules. Tot i que comença a mostrar signes de degradació en bona part dels elements decoratius encara és massiva la incrustació de pedra de petites dimensions. Són interessants els dos pinacles de maó, característics de finals del segle XIX, que coronen els pilars de la porta d'entrada.

Un altre panteó rellevant del cementiri és el panteó-capella de la família Boatell, el qual tot i ser una peça seriada, és prou eloqüent per explicar alguns episodis de les arts industrials i els oficis artístics de la història de Gelida. També el panteó de la família Coma Clavé.

El panteó-capella de la família Viladot, construït a principis dels anys cinquanta, després de la mort del farmacèutic barceloní, Dr. Joan Viladot Cardona (1888-1951) té dos nivells i és el més gran del cementiri. Possiblement fet per l'arquitecte gelidenc Armand Mas Tulla (1919-1988), gendre del farmacèutic.

També és element d'interès la làpida de la sepultura de Pau Suñol (1857-1934), d'estil modernista realitzat a Vilafranca, que inclou dos retrats amb placa esmaltada. L'accés a l'àrea nova es fa per un lateral del mur en

el qual s'ha obert un pas al nou recinte, que també disposa d'un segon accés a l'exterior. En aquest espai, destaca la presència d'una exposició d'antigues làpides rellevants per l'antiguitat o per la qualitat de la seva fàbrica, les quals han estat exposades penjades en un pany de paret llis del mur.

Història

El cementiri parroquial (1882-1889), va ser projectat per l'arquitecte Ubaldo Iranzo Eiras. La capella va ser construïda el 1882 any en què també es va beneir i es va rebre les primeres sepultures, malgrat que el recinte fos inaugurat el 1889.

Ubaldo Iranzo Eiras (1854-1923) va ser un arquitecte català que se situa cronològicament dins de la primera generació d'arquitectes modernistes. Durant els anys setanta del segle XIX, va cursar els seus estudis a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, període durant el qual va compartir aules amb Antoni Gaudí. Junts, van col·laborar amb el mestre d'obres Josep Fontserè en el projecte del Parc de la Ciutadella, així com amb l'arquitecte Francesc de Paula del Villar Lozano en l'absis i el cambril de la basílica del Monestir de Montserrat.

Després de llicenciar-se com a arquitecte l'any 1879, Iranzo va assumir el càrrec d'arquitecte municipal de Sant Sadurní d'Anoia, on va exercir des de 1882 fins al 1900. Aquest període en la seva carrera professional va influir en l'encàrrec que li va ser atorgat per dissenyar el nou cementiri parroquial de Gelida.

Bibliografia

CARAFÍ, Enric (2016). "Al peu del canó". *Programa Festa Major 2012*, pp. 75-86.

CARAFÍ, Enric (2017). "Anem creixent i no ens cansarem". *Programa Festa Major 2017*, pp. 56-66.

MAURI, Alfred (2022). "Morir a Gelida al segle XVII". *Programa Festa Major 2022*, pp. 72-75.

RIUS, Carme (2019). "La saleta íntima. Una mirada al passat". *Programa de Festa Major 2019*, pp.. 51-53.

RIUS, Carme (2021). "Tren, camins i carretera. Un viatge al passat". *Programa de Festa Major 2021*, pp.. 34-38.

ROSSELLÓ, Joan (2022) "Els paletes a Gelida a finals del segle XIX". *Programa Festa Major 2022*. pp. 66 - 71.

Enllaços d'interès:

[Programa de Festa Major 2022](#)

[Programa de Festa Major 2021](#)

[Programa Festa Major 2019](#)

